Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Lausunto

14.11.2016

Hallitusneuvos, henkilöstöjohtajana Jari Kajavirta

Puolustusvaliokunta
Eduskunta

HE 225/2016 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä ja sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Sotilastapaturmalainsäädännön uudistaminen

Puolustusministeriö ja Pääesikunta ovat edustettuina Sotilastapaturma-asiain neuvottelukunnassa, jossa kyseisiä lakiehdotuksia on pohjustettu jo pidempään sosiaali- ja terveysministeriön sekä Valtiokonttorin kanssa yhteistyössä. Myös sisäministeriö ja ulkoasiainministeriö sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin asiantuntijat ovat osallistuneet tähän yhteistyöhön.

Uudistuksen pohjustukseen ovat kuuluneet neuvotteluiden ja tapaturmakorvaus- ja oikeuskäytäntöön perehtymisen lisäksi yhteiset puolustushallinnon järjestämät tutustumismatkat. Tutustumismatkojen kohteena ovat olleet asevelvollisten erityiset palvelusolosuhteet. Lisäksi on tehty useita tutustumismatkoja sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön erityisiin operaatioaikaisiin ja operaatioalueiden palvelusolosuhteisiin sekä kotimaan koulutus- ja harjoitusajan palvelusolosuhteisiin. Näin on luotu yhteistä tilannekuvaa korvauslainsäädännön ja korvauskäytännön kehittämiseksi. Uudistusta on käsitelty myös Varusmiesliitto ry:n, Asevelvollisena vammautuneiden tuki ry:n, Suomen Rauhanturvaajaliitto ry:n ja Vaikeasti korvattavat ry:n kanssa eri kokoonpanoissa. Lisäksi uudistusta on käsitelty Kriisinhallintahenkilöstön neuvottelu- ja osallistumisjärjestelmässä edustettuina olevien Upseeriliitto ry:n, Päällystöliitto ry:n ja Aliupseeriliitto ry:n kanssa.

Sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annettavan lain tarkoituksena on täsmentää sotilastapaturman ja palvelussairauden määrittelyjä siten, että palveluksessa asevelvollisuuttaan suorittaville aiheutuneet vammat ja sairaudet sekä henkilöllä jo olleiden sairauksien ja vammojen palveluksesta johtuva paheneminen tulisivat riittävän kattavasti korvattaviksi valtion varoista, mikä on ollut puolustusministeriön ja Pääesikunnan pitkäaikainen tavoite ja lainsäädäntöhankkeen käynnistämiselle keskeinen peruste.

Lakia sovellettaisiin asevelvollisuuslain mukaista asevelvollisuuttaan suorittavan lisäksi naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavaan, siviilipalvelusta suorittavaan, puolustusvoimien sotilasvirkaan ja Rajavartiolaitoksen virkaan johtavaan koulutuksessa olevaa sekä vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintoihin osallistuvaa lakiesityksen soveltamisalan perusteluissa tarkemmin määritellyin tavoin.

Laissa otettaisiin nykyistä paremmin huomioon erityiset palvelusolosuhteet, jotka lisäävät sairastumisen ja vammautumisen riskiä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Lakiesityksessä korotettaisiin merkittävästi ansionmenetyksen vähimmäiskorvaustasoa ottaen huomioon esimerkiksi varusmiesten usein vähäiset tai olemattomat omat tulot. Tapaturmaeläkkeen ja perhe-eläkkeen perusteena käytettävän vuosityöansion vähimmäismäärä säädettäisiin kolminkertaiseksi nykyisen kaksinkertaisuuden sijasta.

Laissa otetaan myös ottaa huomioon korvaus- ja oikeuskäytännön hyvät käytänteet sekä korvausperiaatteiden muutokset, jotka ovat jo itsessään lisänneet vakuutusturvaa viime vuosien aikana. Lailla selkeytettäisiin korvausperusteita.

Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että lakiin perustuvaa asevelvollisuuttaan suorittavien tapaturma- ja palvelussairauksien korvausturva on mahdollisimman hyvällä tasolla. Lakiesitys tarjoaa mahdollisuuden parantaa asevelvollisuuttaan suorittavien vakuutusturvaa jatkossa edelleen korvauskäytännöstä ja oikeuskäytännöstä saatavien kokemusten perusteella. Puolustusministeriö tiedostaa, että lakiesitykseen sisältyy edelleen tiettyjä kehittämistarpeita, joihin pitää vielä palata lain mahdollisen hyväksymisen jälkeenkin.

Tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annettava laki koskisi sotilaallisessa kriisinhallintapalvelussuhteessa ja kriisinhallintakoulutuksessa ja -harjoituksessa olevia. Lisäksi tämä laki koskisi siviilikriisinhallintaan osallistuvia henkilöitä sekä EU:n operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston toimintaan. Kokonaisuus palvelisi näin kriisinhallinnan kokonaisuutta

Lakiesitys on puolustusministeriön hyväksymän Kansallisen kriisinhallintaveteraaniohjelman mukainen lainsäädäntötoimenpide tapaturma- ja palvelussairausetuuksien korvaamisedellytysten ja -perusteiden selkeyttämiseksi ja parantamiseksi.

Lakiesityksen tarkoituksena on ottaa huomioon nykyistä paremmin kriisinhallintatehtävien erityisolosuhteet, jotka eroavat kotimaan tehtävien palvelusolosuhteista. Lakiesityksen mukaan nämä kriisinhallinnan erityisolosuhteet otetaan huomioon Valtiokonttorin korvausharkinnassa.

Erikseen eduskunnan käsiteltävänä olevan puolustusministeriön valmisteleman kansainvälisen avun antamiseen liittyvän hallituksen esityksen (HE 94/2016 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi puolustusvoimista annetun lain, aluevalvontalain ja asevelvollisuuslain muuttamisesta) mukaisen 1. lakiehdotuksen (laki puolustusvoimista) 12 b §:ssä ja 3. lakiehdotuksen (asevelvollisuuslaki) 62 §:n 2 momentissa esitetään, että kansainvälisen avun antamiseen osallistuvan henkilöstön tapaturvavakuutusturva määräytyisi nyt käsiteltävän olevan tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annettavan lain mukaisesti, jolloin näissä tehtävissä toimivan palkatun henkilöstön ja asevelvollisten vakuutusturva olisi käytännössä samantasoinen kuin sotilaallisessa tai siviilikriisinhallinnassa taikka EU:n rajavalvontaviraston toiminnassa. Puolustusministeriö pitää tätä tarpeellisena varautumisena nimenomaan vaativimpiin kansainvälisen avun tehtäviin ja niiden palvelusolosuhteisiin sekä palkatun henkilöstön että näihin tehtäviin suostumuksensa perusteella osallistuvien asevelvollisten osalta.

Puolustusministeriö pitää sotilastapaturmalakiuudistusta kokonaisuudessaan merkittävänä ja hyvin tarpeellisena uudistuksena.

Puolustusministeriö pitää ensiarvoisen tärkeänä, että esitetyt lait tulisivat voimaan mahdollisimman pian, jotta asevelvollisten ja kriisinhallintahenkilöstön uudet syntyvät tapaturmat tulisivat uusien lakien soveltamisalan piiriin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi